

Ghid pentru elaborarea Planurilor de Management pentru Arii Protejate

Erika Vaida-Bela
Propark Fundația pentru Arii Protejate
România

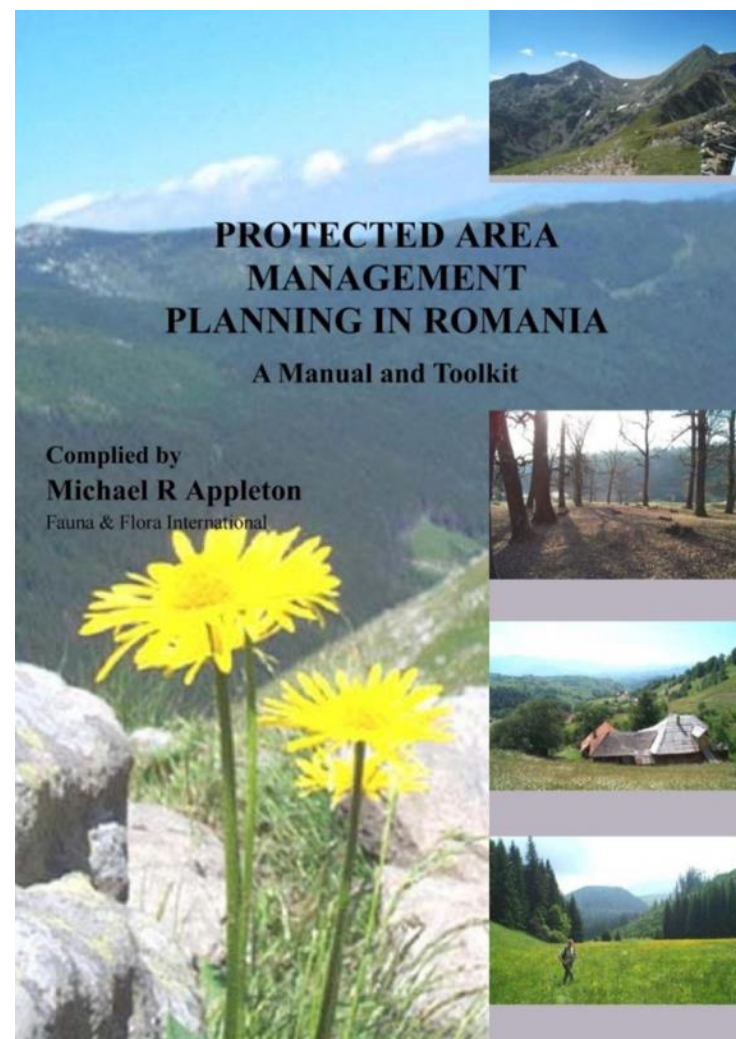

***ÎMBUNĂȚIREA MANAGEMENTULUI ARIILOR PROTEJATE DIN
REPUBLICA MOLDOVA PRIN DEZVOLTAREA INSTITUȚIONALĂ,
DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR ȘI RESTAURAREA HABITATELOR***

**Ghid de elaborare a planurilor de management
pentru arii protejate
În contextul schimbărilor climatice**

Ghiduri de planificare a managementului

<https://propark.ro/en/publicatii/protected-area-management-planning-manual-724.html>

<https://propark.ro/ro/publicatii/elaborarea-planurilor-de-management-pentru-ariile-protejate-din-republica-moldova-228.html>

Conținut de calitate și structură unitară pentru planurile de management

Recomandările minime pentru planuri de management:

- bine fundamentate,
- cu informații relevante
- propuneri justificate de măsuri și acțiuni necesare adaptării managementului la schimbările climatice
- cu o structură și conținut logic și cu o prezentare unitară la nivel național,

Conține informații și recomandări utile pentru:

- **procesul de elaborare/revizuire** a planului de management,
- **modul de structurare a informației și a conținutului** unui plan de management,
- **stabilirea cadrului legal** necesar pentru elaborarea unitară a planurilor de management ale ariilor naturale protejate,
- **elaborarea metodologiei și a procedurilor de evaluare și aprobare** a planurilor de management de către entitățile împuternicite / autorizate să evalueze planurile.

With funding from
 Austrian
Development
Cooperation

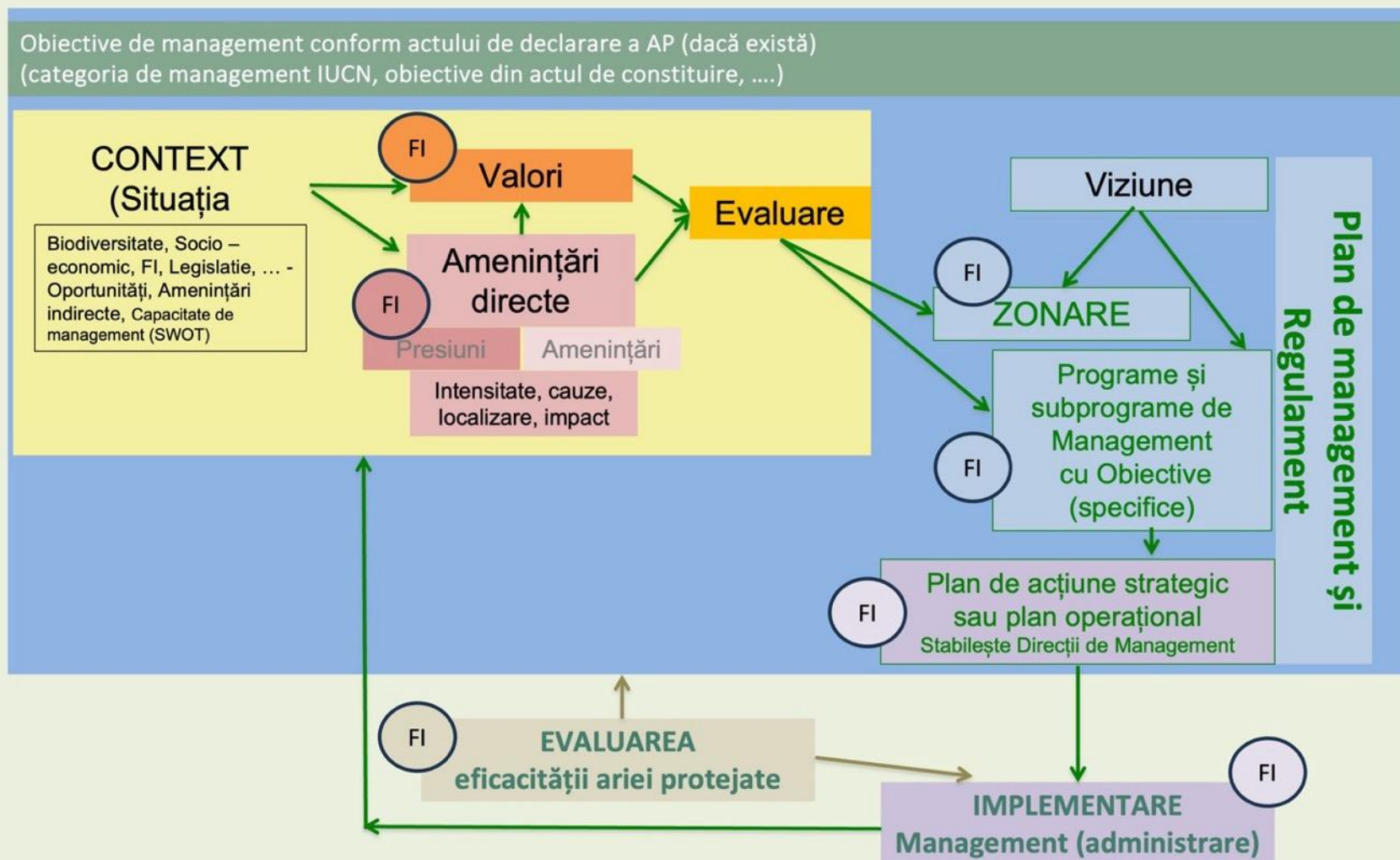

**Ghid de elaborare a planurilor de management
pentru arii protejate**

2025

Schema logică a ariilor protejate

Schema este valabilă pentru toate tipurile de arii protejate, indiferent de categoria de management!

Mo
Pro

**Planificarea managementului AP
pentru
management adaptabil și
participativ**

Ariile protejate după 150 de ani

1864

1909

Prezent

Protecție (Strictă)

Conservarea naturii

SUA

1864 – Rezervația Naturală Yosemite (SUA)

1872 – Parcul Național Yellowstone (SUA)

Australia

1879 – Parcul Național Regal (Australia)

Africa

1898 – Rezervația de Faună Sălbatică Sabi (ulterior Kruger NP, RAS)

Europa

1909 - 9 parcuri naționale în Suedia

Europa s-a adaptat mai rapid și mai bine

Ariile protejate după 150 de ani

De la **protecție strictă** la **conservarea naturii**

Conservare = **protecție (strictă)** +
management durabil al resurselor +
reconstrucție (specii, habitate, ecosisteme)

Acum știm că:

Habitatele semi-naturale și peisajele mozaicate rezultate din intervenția umană sunt valoroase

AP pot fi înființate pentru orice combinație de abordări, de la protecție strictă (scopuri științifice) până la susținerea modelelor responsabile de dezvoltare

ARII PROTEJATE - complexitate

Protecție strictă
Cercetare

Recreere

Nevoi pentru resurse naturale

Modele pentru
diverse =

Obiective de management multe și diverse =
Complexitate crescută

Protecția speciilor și a diversității genetice

Conservarea serviciilor ecosistemice

Protecția elementelor culturale și naturale

Păstrarea valorilor culturale și tradiționale

Utilizarea durabilă a resurselor naturale

Turism și recreere

Majoritatea AP au funcții multiple și obiective de management diferite legate de:

Educație

Creșterea gradului de conștientizare

Protecția naturii sălbatice

Cercetare științifică

Păstrarea valorilor culturale și tradiționale

Protecția speciilor și a diversității genetice

Conservarea serviciilor ecosistemice

Protecția elementelor culturale și naturale

TRECUT - PREZENT

Trecut: VALORI - specii, habitate (păduri) și peisaje

Acum: specii, habitate naturale și semi-naturale, peisaje, valori culturale tradiționale, ...

Utilizarea durabilă a resurselor naturale

Turism și recreere

Educație

Creșterea gradului de conștientizare

Protecția naturii sălbatice

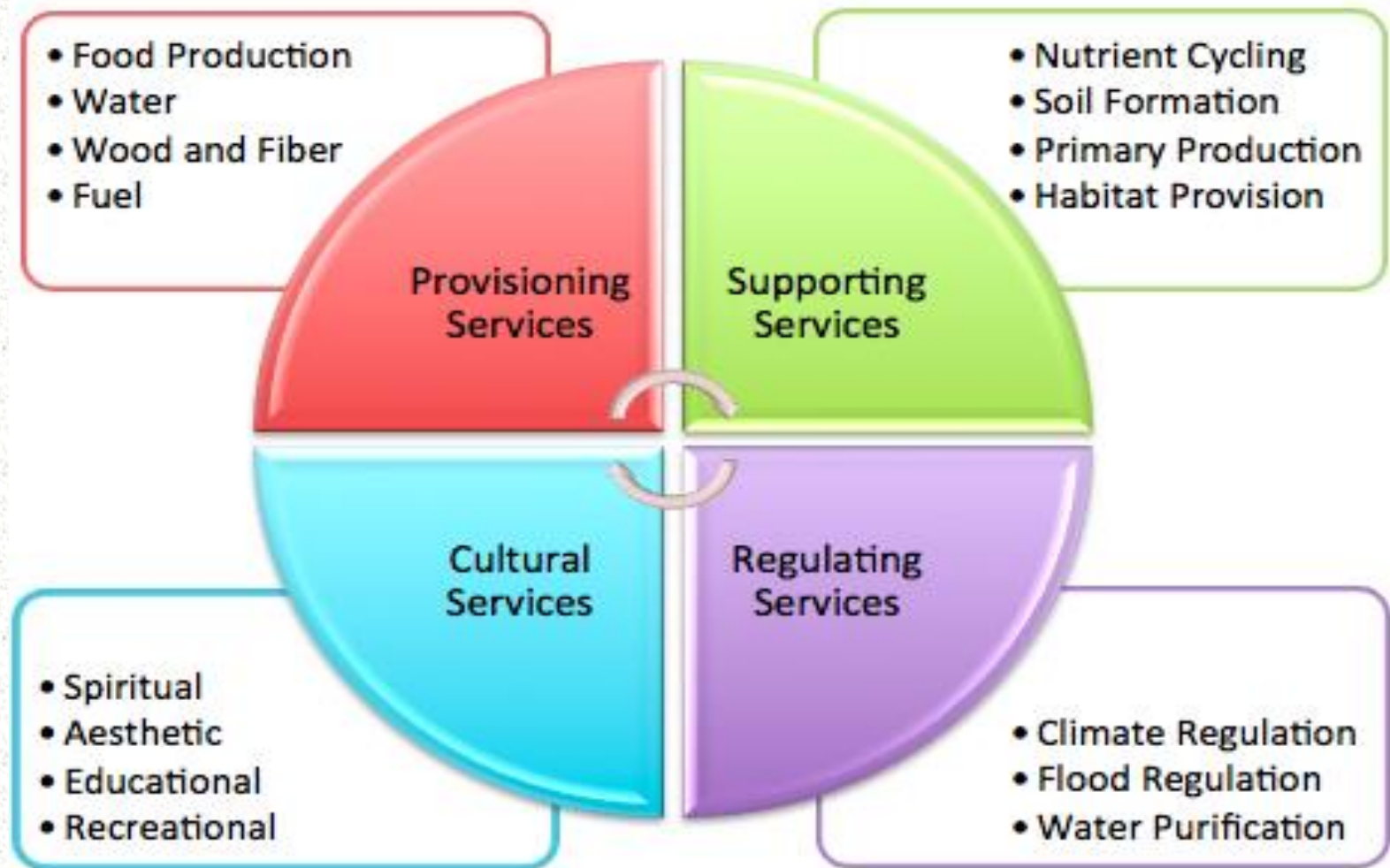
Cercetare științifică

Presiuni și amenințări

- Multe amenințări, unele în creștere
- Amenințări imprevizibile sau
- Amenințări cu control limitat la nivelul ariilor protejate

Acum luăm în considerare o gamă mult mai largă de valori

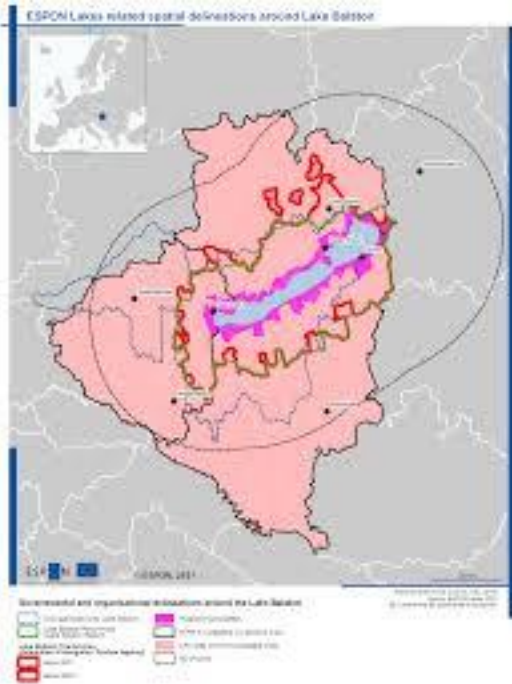

Source: Millenium Ecosystem Assessment, 2005.

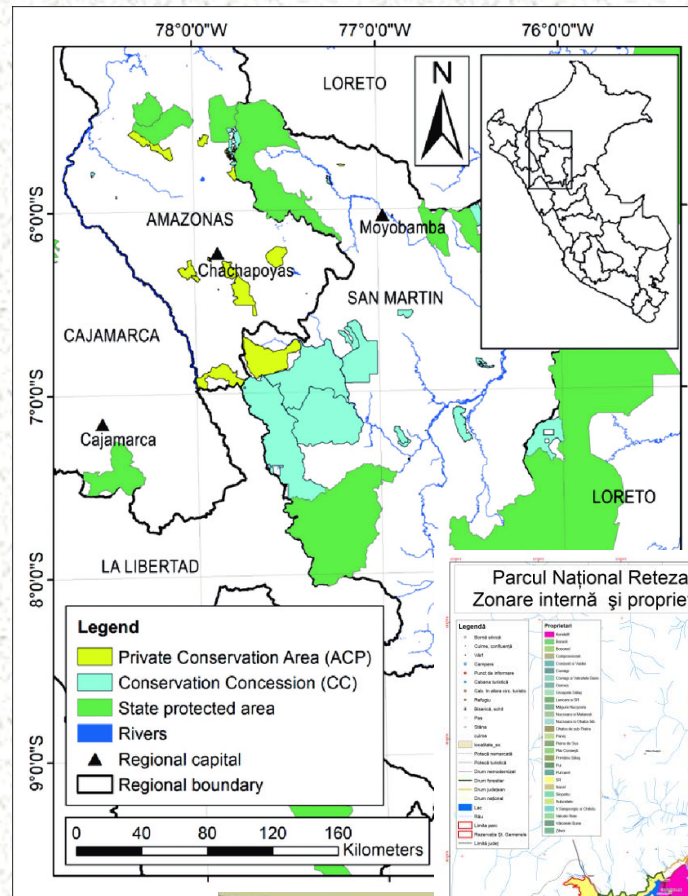
TRECUT - ACUM

ARII PROTEJATE

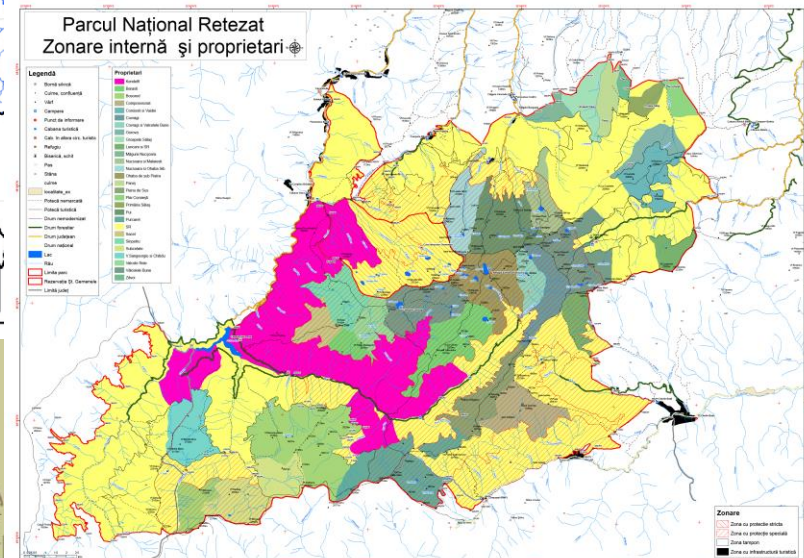
Drepturi de proprietate și utilizare a terenurilor

AP de stat

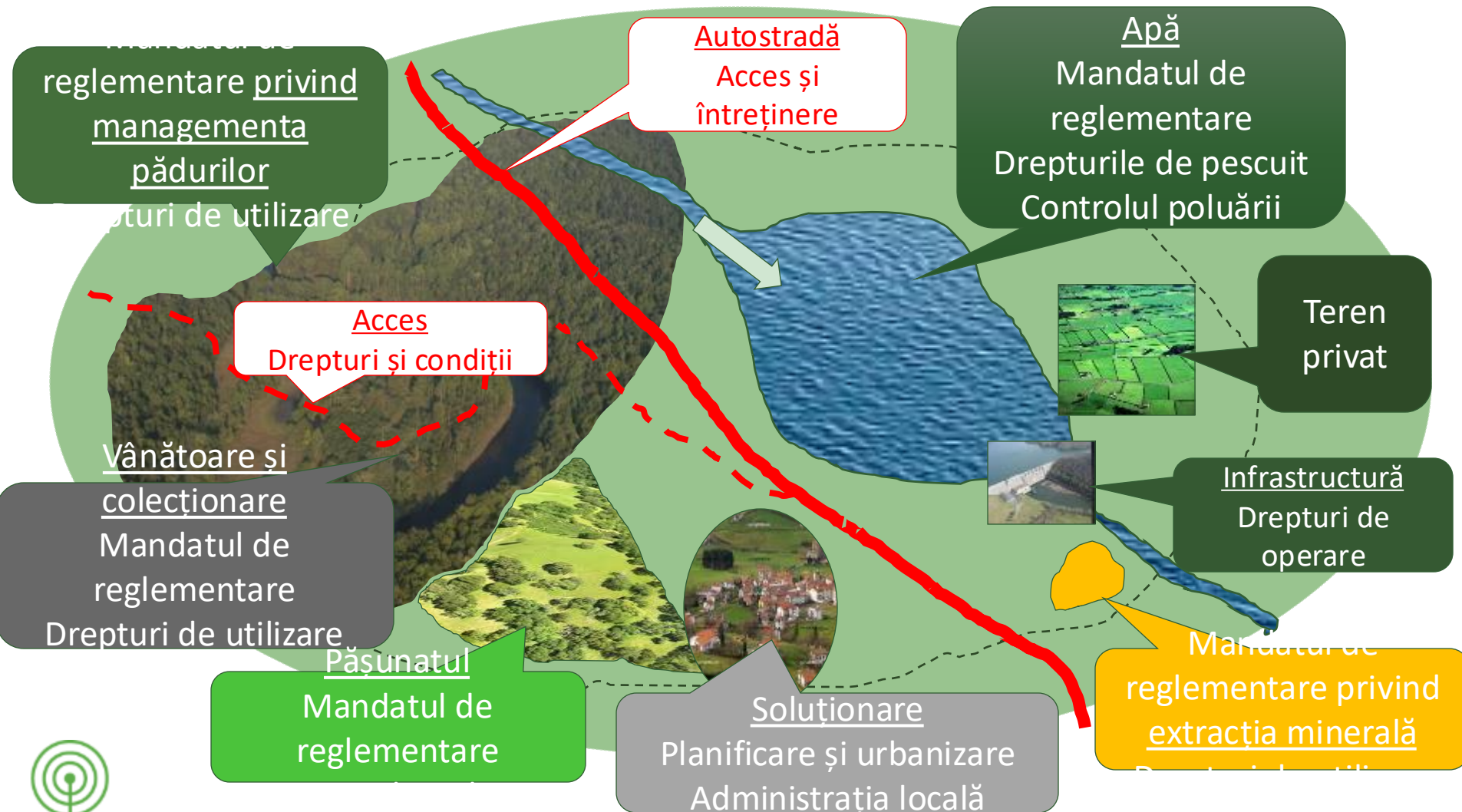

Proprietate diversă

Luăm în considerare și drepturile informale asupra terenurilor și resurselor

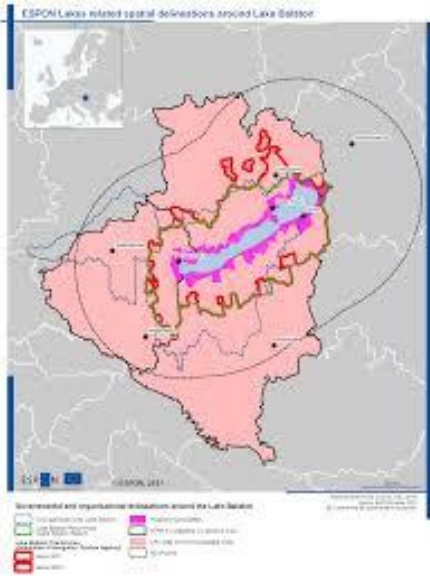
Drepturi diverse de utilizare a terenurilor

TRECUT - ACUM

ARII PROTEJATE

Guvernantă

AP de stat

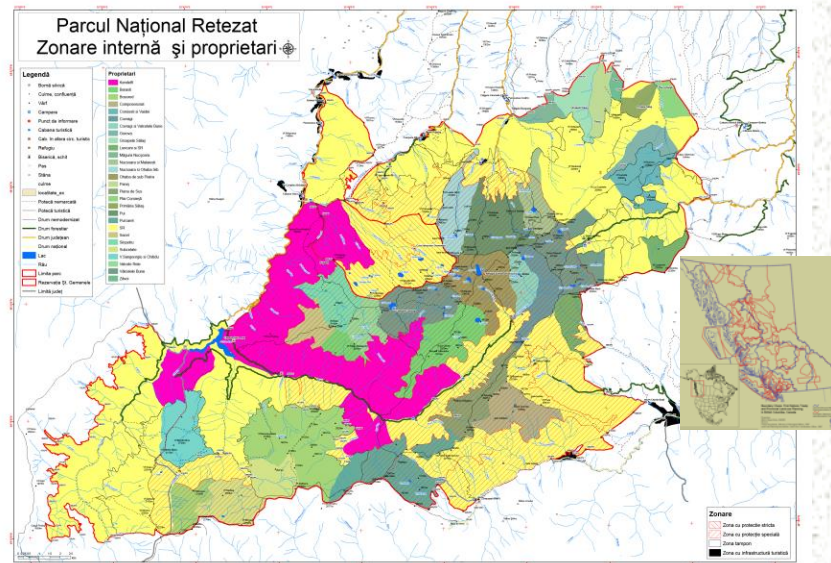

Guvernanca i Management Centralizat

Proprietate și drepturi diverse

Participarea factorilor interesați

ARII PROTEJATE

Obiective noi

Protecție strictă

Cercetare

Recreere

PA Team

Nevoi pentru resurse naturale

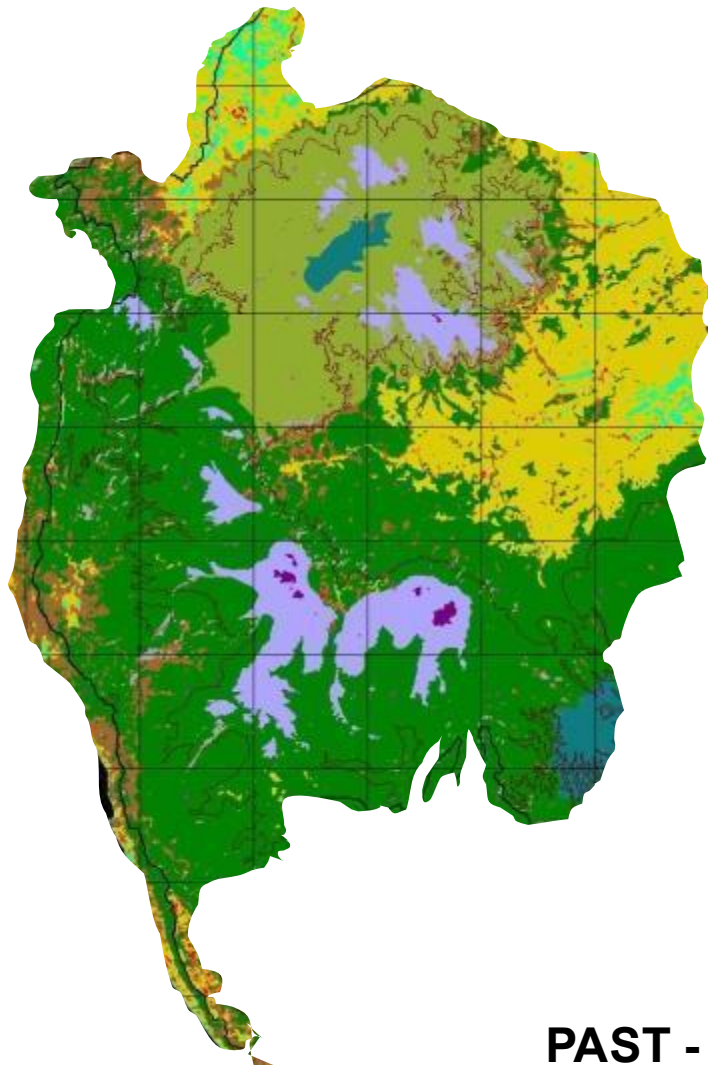
Modele pentru dezvoltare durabilă

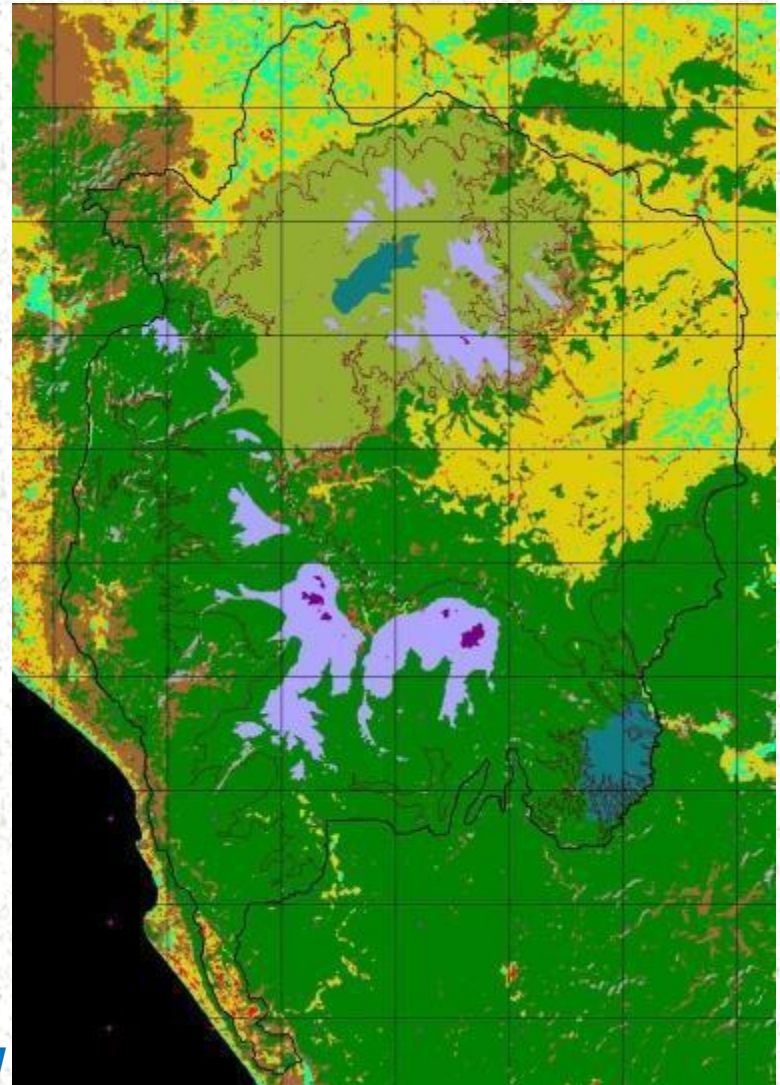
Abordări participative ale guvernantei și managementului

AP - Conectivitate

Trecut: AP ca insule...

Acum: abpordăm ecosisteme
și peisaje mai largi, din care
AP sunt parte

PAST - NOW

Planificare și management

Foloseam planuri fixe în stil "ingineresc"

$$A + B - (C/D) = E$$

Acum încercăm să gestionăm adaptabil

adaptabil???

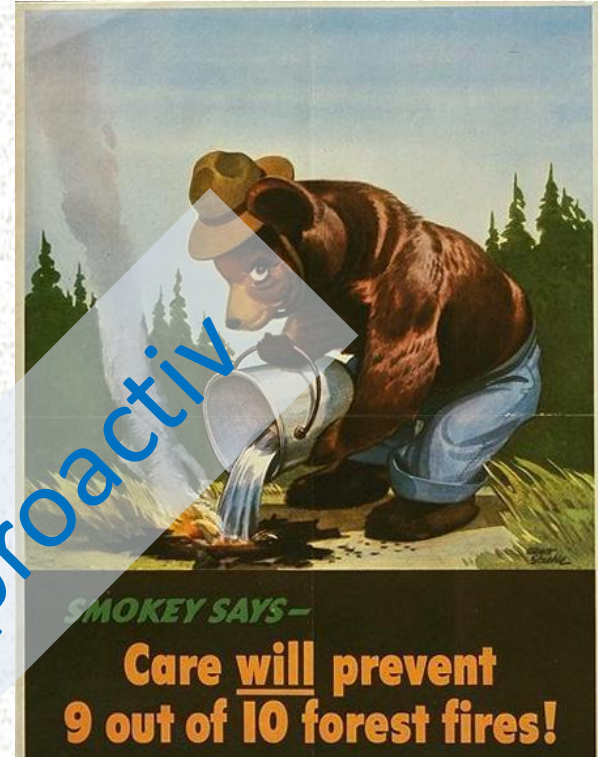
schimbat, potrivit,
corespunzător, ajustat, modificat ,

Thesaurus.plus

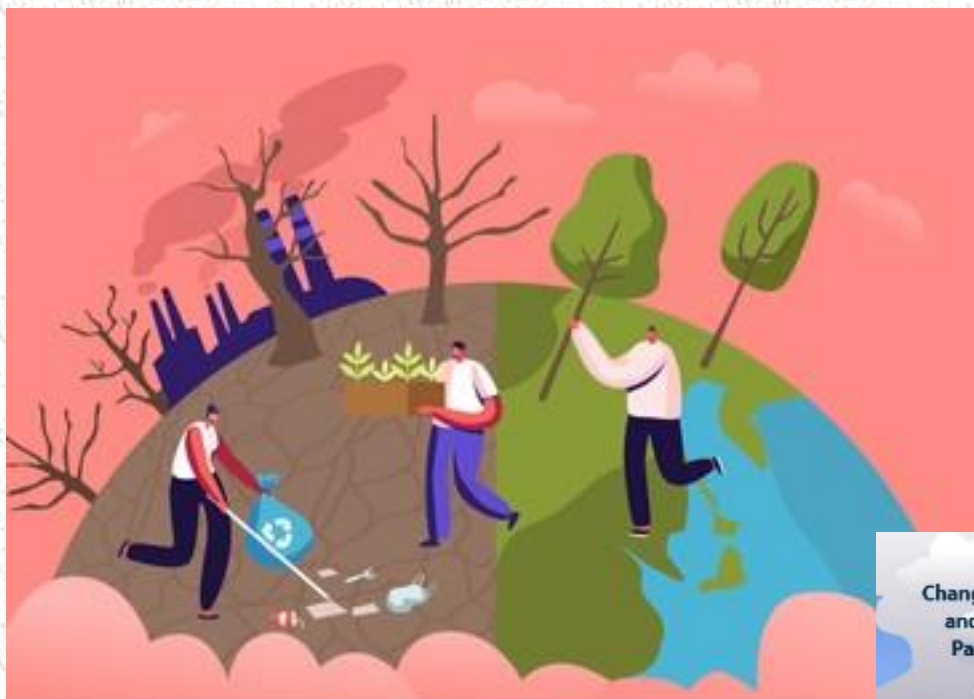
TRECUT - ACUM

Management reactiv

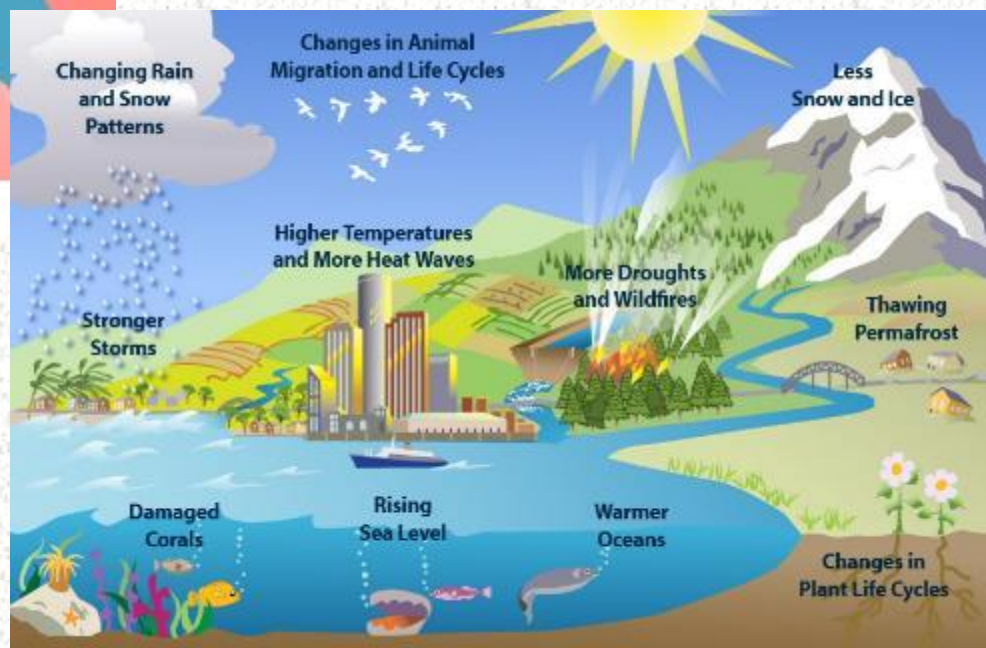
Obişnuiam să avem de-a face cu

Probleme locale

shutterstock.com • 1864185955

Probleme globale

Schimbările climatice: provocări ecologice

În general

Ecosistemele se mută către latitudini mai înalte

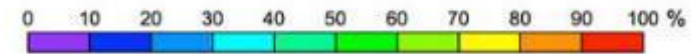
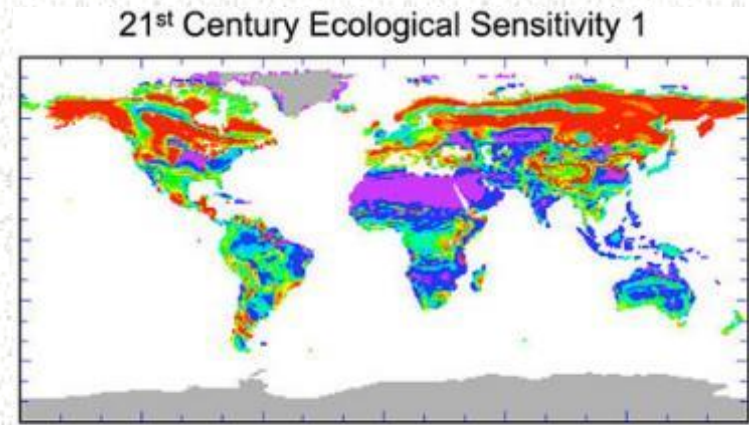
Ecosistemele se mută spre altitudini mai mari

Ecosisteme și trecerea la diferite aspecte (de la sud la nord)

Tiparele meteorologice se schimbă

Sezoanele de înflorire se schimbă

Comportamentul animalelor se schimbă

Schimbările climatice: Provocări pentru oameni în AP

”Capacitatea” agricolă a terenurilor se schimbă

Oamenii sunt afectați de fenomenele climatice extreme

Apa devine o resursă tot mai rară în multe locuri

Modelele de așezare, utilizare a terenurilor și a resurselor se schimbă

Ariile protejate sunt supuse unor presiuni noi, dar oferă și servicii importante

Schimbările climatice și planificarea managementului

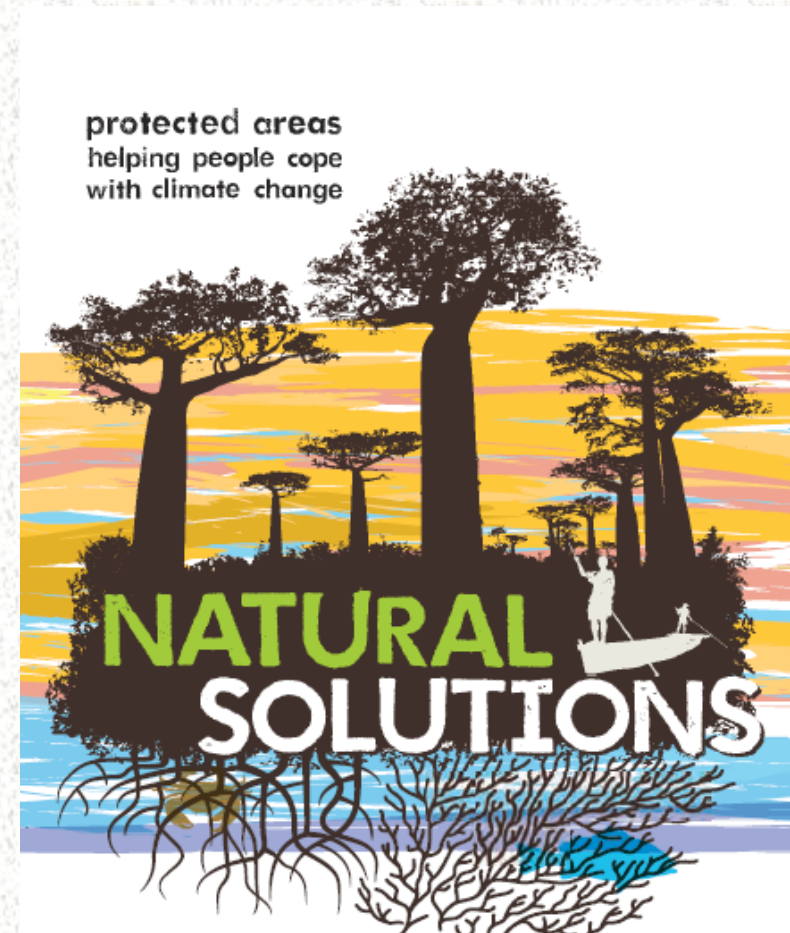
Trebuie să proiectăm și să gestionăm AP și sistemele de AP având în Vedere distribuțiile ecosistemelor și speciilor în viitor

Schimbările climatice și planificarea managementului

Trebuie să gestionăm impacte secundare și răspunsuri umane la schimbările climatice

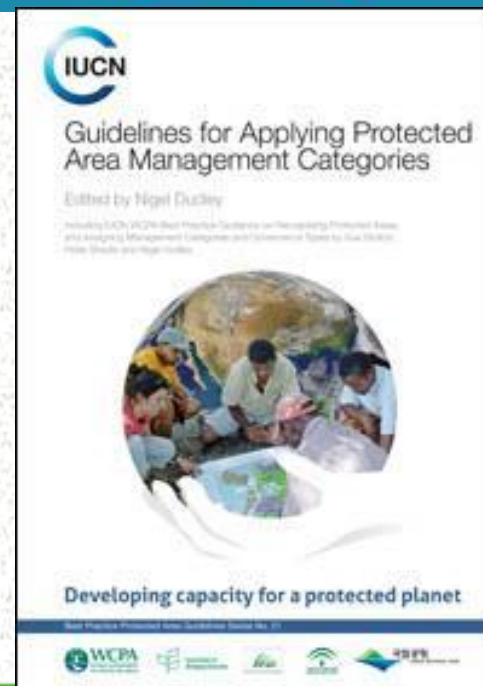
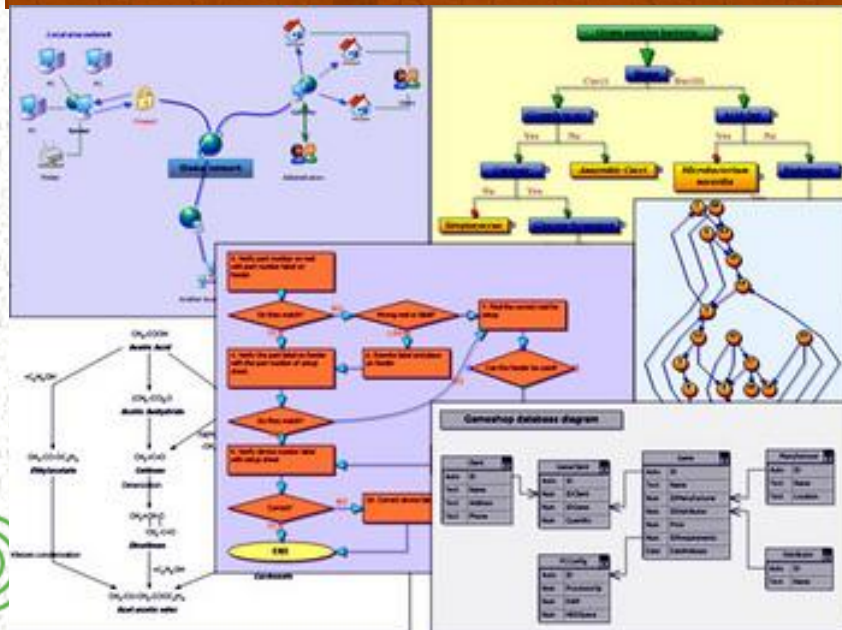
Trebuie să arătăm că AP pot aduce o contribuție pozitivă la adaptare și atenuare (vezi Programul de Soluții Naturale IUCN)

Constituirea AP și planificarea managementului

Rețete și scheme

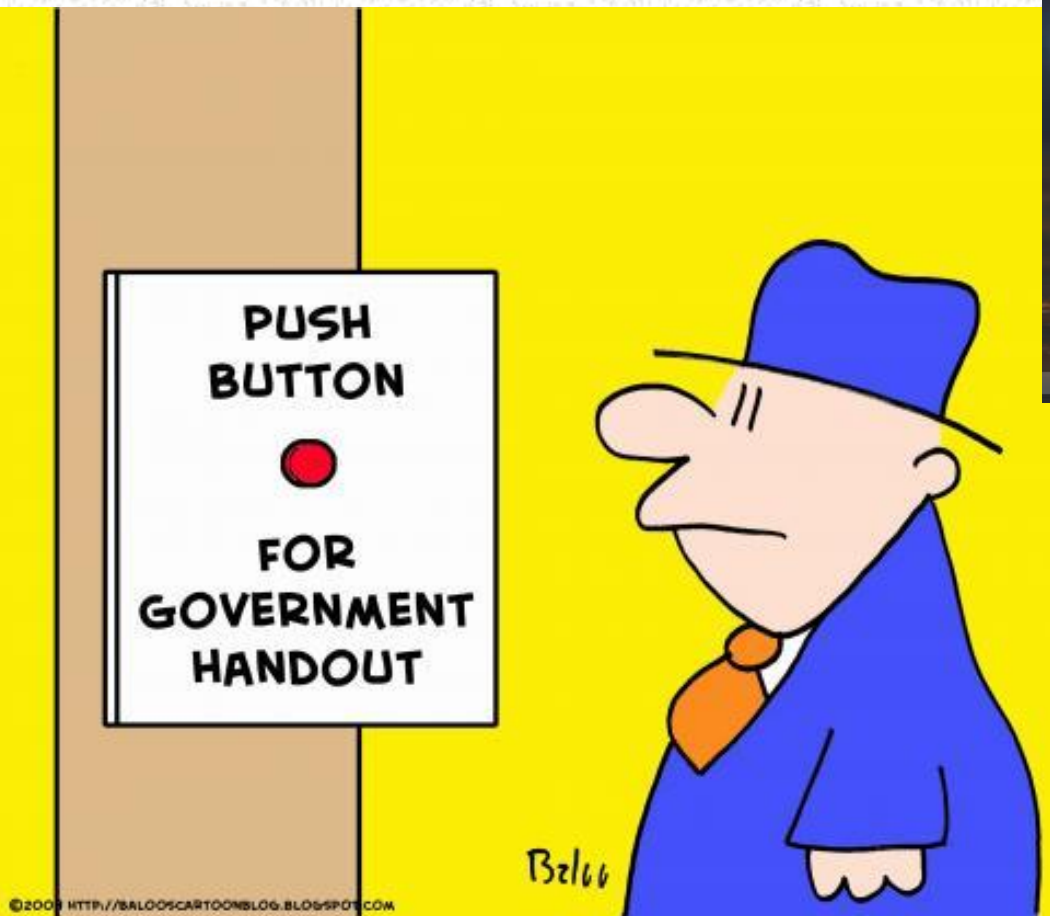
Instrumente și Ghiduri

TRECUT - ACUM

Finanțare

Obişnuiam să ne bazăm doar pe guvern
pentru finanțare și resurse

... Acum construim parteneriate și căutăm finanțare din
multe surse

Și începem să adoptăm abordarea de business

Efficiency

Performance

Effectiveness

**Value for
money**

Targets

Cost vs. benefit

AP au nevoie de noi abordări de management

TRECUT - ACUM

- Simplu
- Termen scurt-mediu
- Ierarhic și centralizat
- Reactiv
- Concentrat pe nevoile și interesele naturii
- "Abordarea insulei"
- Abordare tehnocrată
- Abordare inginerască
- Finanțat de guvern

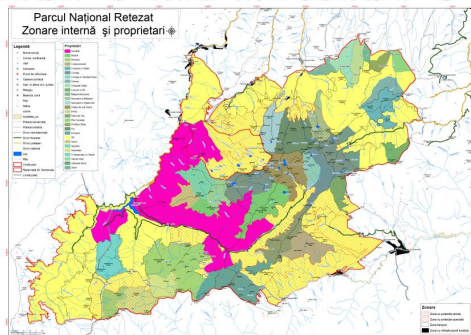
Plan de management: un document administrativ intern

- Complex
- Pe termen lung
- Participativ și descentralizat
- Proactiv
- Echilibrarea nevoilor naturii cu nevoile oamenilor
- Abordarea la nivel de ecosistem
- Abordare multidisciplinară
- Abordare adaptabilă
- Finanțare diversificată

Planificarea managementului: un proces participativ, adaptabil

AP – parte a sistemelor de AP

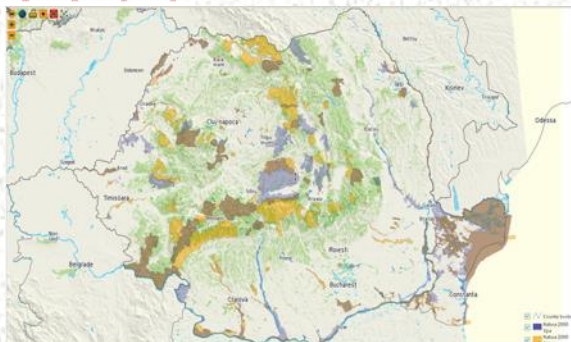
Planuri de management și management adecvat

Planuri de Management AP

Foarte complex- Avem nevoie de planuri bune!!!

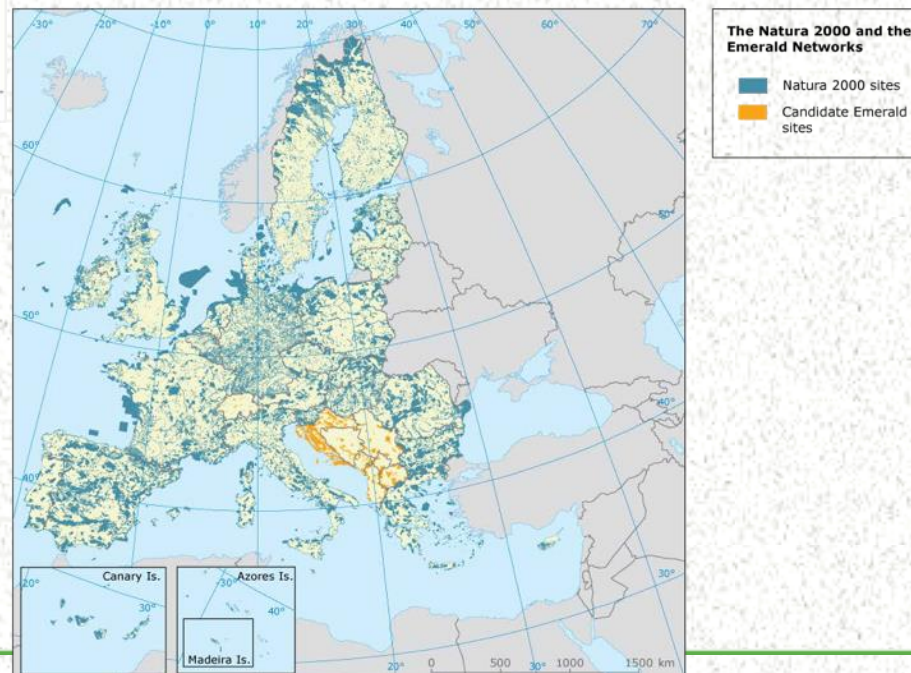
Strategia Națională pentru Biodiversitate / Strategia AP
Ținta 17 a biodiversității CBD Aichi

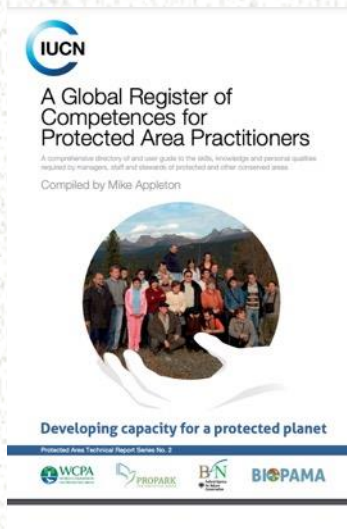
Strategii internaționale

Strategia UE pentru Biodiversitate 2030

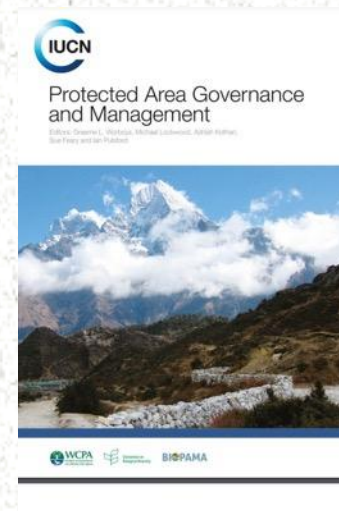
https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-annex-eu-biodiversity-strategy-2030_en.pdf

Ținte globale BD

Ariile protejate au nevoie de:

Echipe AP competente

PROIECTE COMUNE
ACTIVITĂȚI COMUNE

Factori interesați implicați

P&A clar definite / cartografiate

Ariile protejate au nevoie de:

Un Plan de Management bun

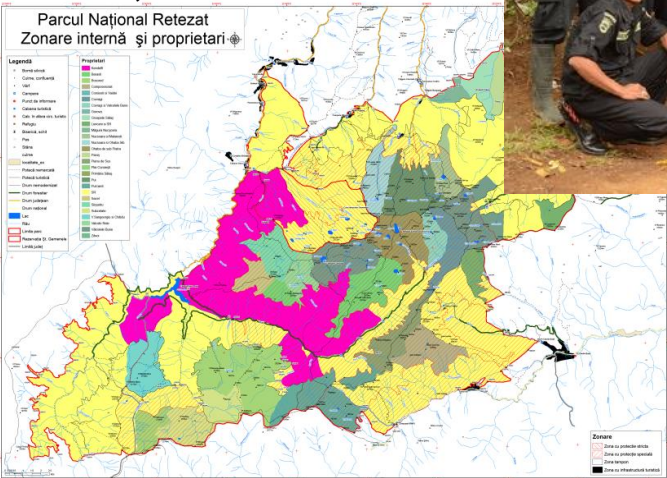
Obiective de
Management

Generic List of Management Programmes

1. Natural environment protection and management	- Species, habitats, ecosystems - Natural features.
2. Cultural heritage conservation	- Cultural and historic landscapes/features. - Traditions, customs etc.
3. Socio economic development & sustainable use	- Livelihoods and rural development - Traditional/subsistence & commercial use
4. Tourism and recreation	- Opportunities, facilities, visitor management - Marketing and promotion
5. Communication	- Information , interpretation, education - Awareness, PR and promotion
6/7. Others	..Ecological services, ex situ conservation etc.
8. Governance, management, administration	- Governance and participation - Staffing, finance, resources, planning

Plan de Acțiune /
Planuri de lucru
anuale

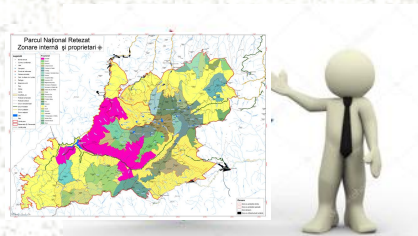
Zonare și Regulament AP

Implicarea factorilor interesați

Managementul AP – Ce ne trebuie?

Platforme de factori interesați – consultative sau decidente

Platforme de experți (Consiliul Științific)

Echipă de administrare

Echipă de administrare care lucrează cu factorii interesați

Acorduri cu proprietarii de terenuri și scheme de compensare

Parteneri

Echipa de Management AP (Administrație)

Voluntari

Planul de Management al Ariilor Protejate

- o "forță" călăuzitoare -

